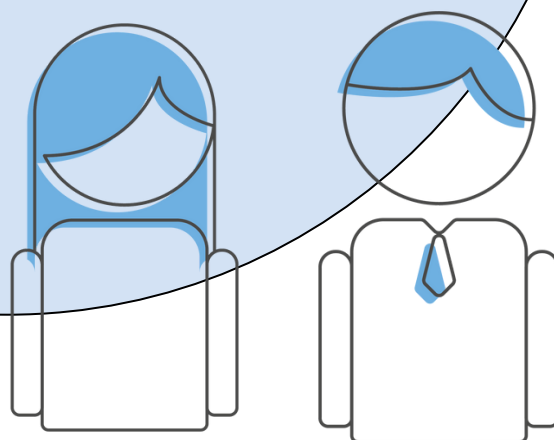

Centrum
Doradztwa
Zawodowego
dla Młodzieży

POZnan*

Praktyczna nauka zawodu

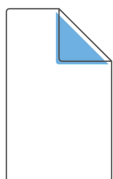

Praktyczna nauka zawodu (PNZ)

jest organizowana w formie **zajęć praktycznych**, a w technikum, w formie **praktyk zawodowych**.

Zajęcia praktyczne

Organizuje się dla uczniów i młodocianych w celu opanowania przez nich umiejętności zawodowych niezbędnych do podjęcia pracy w danym zawodzie, a w przypadku zajęć praktycznych odbywanych u pracodawców, w tym na zasadach dualnego systemu kształcenia - również w celu zastosowania i pogłębienia zdobytej wiedzy i umiejętności zawodowych w rzeczywistych warunkach pracy.

Zajęcia praktyczne u pracodawców, w tym na zasadach dualnego systemu kształcenia, odbywają się na podstawie:

- umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego, zawartej między młodocianym a pracodawcą,
- umowy o praktyczną naukę zawodu, zawartej między dyrektorem szkoły a pracodawcą przyjmującym uczniów na praktyczną naukę zawodu.

Praktyki zawodowe

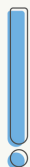
Organizuje się dla uczniów w celu zastosowania i pogłębienia zdobytej wiedzy i umiejętności zawodowych w rzeczywistych warunkach pracy.

Wiedzę i umiejętności oraz kompetencje personalne i społeczne nabywane przez uczniów na zajęciach praktycznych i praktykach zawodowych oraz wymiar godzin tych zajęć i praktyk określa **program nauczania danego zawodu**.

Dobowy wymiar godzin zajęć praktycznej nauki zawodu

- w wieku do lat 16 nie może przekraczać 6 godzin,
- w wieku powyżej 16 lat – 8 godzin,
- młodocianemu przysługuje przerwa w pracy trwająca nieprzerwanie 30 minut, jeśli dobowy wymiar czasu pracy jest dłuższy niż 4,5 godziny (przerwa wliczana jest do czasu pracy),
- młodocianemu przysługuje prawo do co najmniej 48 godzin nieprzerwanego odpoczynku, który powinien obejmować niedzielę,
- młodocianego pracownika nie wolno zatrudniać w godzinach nadliczbowych ani w porze nocnej,
- przerwa w pracy młodocianego pracownika powinna trwać nieprzerwanie nie mniej niż 14 godzin.

W uzasadnionych przypadkach, wynikających ze specyfiki funkcjonowania ucznia niepełnosprawnego w wieku powyżej 16 lat, dopuszcza się możliwość obniżenia dobowego wymiaru godzin zajęć praktycznej nauki zawodu do 7 godzin.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach dopuszcza się możliwość przedłużenia dobowego wymiaru godzin zajęć praktycznej nauki zawodu dla uczniów w wieku powyżej 18 lat, nie dłużej jednak niż do 12 godzin, przy zachowaniu łącznego tygodniowego wymiaru godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych, określonego w ramowym planie nauczania dla danego typu szkoły.

Praktyczna nauka zawodu (PNZ)

Rozpoczęcie praktycznej nauki zawodu

Aby rozpocząć praktyczną naukę zawodu wymagane jest:

- **zaświadczenie od lekarza medycyny** pracy stwierdzające, że praca w wybranym przez ucznia zawodzie nie zagraża jego zdrowiu i nie występują żadne przeciwwskazania zdrowotne do nauki tego zawodu.

Osoby nie mające 15 lat dodatkowo mogą być zatrudnione tylko po otrzymaniu zgody opiekuna prawnego bądź przedstawiciela ustawowego oraz po uzyskaniu pozytywnej opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej.

Praktyczna nauka zawodu w branżowej szkole I stopnia

Praktyczna nauka zawodu w branżowej szkole I stopnia może odbywać się na warsztatach szkolnych bądź u pracodawcy. Trwa: w klasach I - dwa dni w tygodniu, w klasach II i III – trzy dni w tygodniu. **Uczeń, który odbywa zajęcia praktyczne na warsztatach szkolnych nie otrzymuje wynagrodzenia.**

Zajęcia praktyczne u pracodawcy

Pracodawca zawiera z młodocianym umowę o pracę w celu nauki zawodu, w terminach przyjęć kandydatów do szkół branżowych I stopnia.

Osoba, która ukończyła ośmioletnią szkołę podstawową, niemająca 15 lat, może być zatrudniona na zasadach określonych dla młodocianych w roku kalendarzowym, w którym kończy 15 lat. (art. 191 § 21 kodeksu pracy).

Osoba, która ukończyła ośmioletnią szkołę podstawową, niemająca 15 lat, z wyjątkiem osoby, o której mowa w § 21, może być zatrudniona na zasadach określonych dla młodocianych w celu przygotowania zawodowego w formie nauki zawodu. (art. 191 § 22 kodeksu pracy).

Osoba, która nie ukończyła ośmioletniej szkoły podstawowej, niemająca 15 lat, może być zatrudniona na zasadach określonych dla młodocianych w celu przygotowania zawodowego w formie przyuczenia do wykonywania określonej pracy. (art. 191 § 23 kodeksu pracy).

Zawarcie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego z osobą, o której mowa w § 22 i § 23, jest dopuszczalne w przypadku wyrażenia na to zgody przez przedstawiciela ustawowego lub opiekuna prawnego tej osoby oraz uzyskania pozytywnej opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej.

Wynagrodzenie na zajęciach praktycznych u pracodawcy

W umowie zawarta jest stawka wynagrodzenia pracownika młodocianego, która:

- zależy od poziomu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia,
- wzrasta wraz z kolejnymi latami nauki zawodu.

Tab.1 Kwoty wynagrodzeń pracowników młodocianych w okresie 01.09.2023 r.-30.11.2023 r.

I rok nauki (8%)	II rok nauki (9%)	III rok nauki (10%)	Przyuczenie do wykonywania określonej pracy (7%)	Obowiązuje od
560,46 zł	630,52 zł	700,58 zł	490,40 zł	01.09.2023 do 30.11.2023 r.

Kwoty wynagrodzeń pracowników młodocianych (uczniów) określone w oparciu o przeciętne wynagrodzenie to kwoty minimalne. Pracodawca może wypłacać uczniom wynagrodzenie wyższe - czy to w postaci wyższego wynagrodzenia zasadniczego, czy też w postaci premii uznaniowej za wyniki pracy czy za wyniki w nauce.

Praktyczna nauka zawodu w technikum

Praktyka zawodowa

W klasach technikum, praktyka zawodowa jest jedną z form przygotowania zawodowego młodzieży.

Uczniowie technikum obowiązkowo realizują praktyki zawodowe. Szkoła jest zobowiązana do nadzorowania realizacji programu praktycznej nauki zawodu oraz współpracy z podmiotem przyjmującym uczniów na praktyczną naukę zawodu. Praktykanci nie otrzymują konkretnych zadań do wykonania, ale poznają mechanizm działania firmy. Mogą zorientować się, na czym polega praca w poszczególnych działach. Praktyki zawodowe odbywają się w III i IV klasie, trwają 4 tygodnie po 7-8 godzin dziennie.

Wynagrodzenie

Zdecydowana większość firm organizujących praktyki nie przewiduje wynagrodzenia dla praktykantów.

Kto może uczyć się w Ochotniczych Hufcach Pracy

Do jednostek opiekuńczo-wychowawczych OHP przyjmowane są przede wszystkim osoby w wieku 15-18 poszukujące opieki oraz możliwości kształcenia i zdobycia kwalifikacji w zawodach, na które jest zapotrzebowanie na rynku pracy. Do OHP może się zgłosić każdy, kto ukończył gimnazjum lub szkołę podstawową albo nie ukończył szkoły podstawowej i ma powyżej 15 lat.

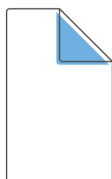
Uczestnicy OHP mogą realizować obowiązek szkolny lub obowiązek nauki w następujących placówkach i formach kształcenia:

- VII i VIII klasie szkoły podstawowej z oddziałami przysposabiającymi do pracy lub szkoły podstawowej dla dorosłych;
- branżowej szkole I stopnia z 3-letnim cyklem kształcenia we wszystkich zawodach ujętych w rozporządzeniu MEN w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego;
- szkoleniach zawodowych w formie kursowej np. Kwalifikacyjnych Kursach Zawodowych lub Rzemieślniczym Przygotowaniu Zawodowym.

Uczestnicy OHP corocznie odbywają kształcenie i przygotowanie zawodowe w ponad 60 zawodach. Są to zawody, na które występuje zapotrzebowanie na lokalnych rynkach pracy.

Przygotowanie zawodowe

Odbывается metodą dualną – uczestnicy realizujący obowiązek szkolny i obowiązek nauki zdobywają wiedzę ogólną w placówkach powszechnego systemu oświaty, a praktyczne przygotowanie zawodowe na stanowiskach pracy u pracodawców w toku jej wykonywania. W wyjątkowych przypadkach, gdy na danym terenie brakuje odpowiedniej placówki oświatowej prowadzonej przez samorząd, dopuszczalne jest kształcenia uczestników OHP w szkole prowadzonej przez inny uprawniony podmiot.

Uczestnicy OHP mają status pracownika młodocianego, wynagrodzenie zgodne ze stawką dla pracownika młodocianego oraz indywidualną umowę o pracę w celu przygotowania zawodowego.

Przygotowanie zawodowe może odbywać się w formie nauki zawodu lub przyuczenia do wykonywania określonej pracy w warsztatach szkoleniowych OHP lub u pracodawców (rzemieślników, przedsiębiorców).

Nauka zawodu, która trwa do 3 lat, jest przeznaczona dla młodzieży posiadającej ukończoną ośmioletnią szkołę podstawową. W jej trakcie kontynuuje się naukę w szkole branżowej albo uczestniczy w kursach. Nauka zawodu kończy się egzaminem potwierdzającym uzyskanie kwalifikacji zawodowych.

Przyuczenie do wykonywania określonej pracy, które trwa do 22 miesięcy, jest przeznaczone dla młodzieży, która uczy się w VII lub VIII klasie szkoły podstawowej. W trakcie przyuczenia zdobywane są umiejętności, które stanowią część wymagań kwalifikacyjnych dla wybranego zawodu. Stawka wynagrodzenia pracownika młodocianego w przypadku przyuczenia jest stała.

Nauka zawodu

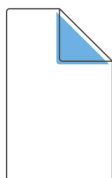
W rzemieślniczym modelu kształcenia, nauka zawodu realizowana jest na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego. Ten model kształcenia zawodowego polega na zdobywaniu przez ucznia wiedzy teoretycznej w szkole lub na kursie dokształcającym, a także praktycznych umiejętności bezpośrednio w firmie rzemieślniczej, w rzeczywistych warunkach pracy.

Cech (Izba Rzemieśnicza - IR)

Udziela pomocy rzemieślnikowi w organizacji kształcenia teoretycznego młodocianych pracowników w formach:

- szkolnej - współpracując ze szkołą branżową I stopnia, zwłaszcza na etapie planowania rozmiarów naboru uczniów w określonych zawodach rzemieślniczych, organizacji czasu nauki teoretycznej w szkole oraz nadzoru nad realizacją przez ucznia obowiązku nauki teoretycznej,
- pozaszkolnej - organizując kształcenie teoretyczne młodocianych we współpracy z izbą rzemieślniczą, inną placówką oświatową lub w ramach własnych w drodze prowadzenia szkoły branżowej I stopnia, bądź kursów dokształcających młodocianych w zakresie podstaw programowych obowiązkowych przedmiotów zawodowych teoretycznych dla szkoły branżowej I stopnia.

Umowa o pracę

Rzemieślnik, w celu przygotowania zawodowego, zawiera z młodocianym umowę o pracę na czas nieokreślony (w którym okres nauki zawodu nie może być krótszy niż 36 miesięcy). Oznacza to, że po zakończeniu nauki, której okres jest ustalony w umowie, rzemieślnik powinien spisać z byłym uczniem stosowną umowę o pracę lub rozwiązać z nim umowę o pracę za wypowiedzeniem przez pracownika młodocianego. Stosuje się te same przepisy prawne.

Nauka zawodu młodocianych pracowników zatrudnionych w celu przygotowania zawodowego u pracodawców rzemieślników kończy się egzaminem czeladniczym.

Egzamin czeladniczy

Dla młodocianych pracowników zatrudnionych w celu nauki zawodu, przeprowadzany na podstawie odrębnych przepisów, jest egzaminem zawodowym potwierdzającym kwalifikacje zawodowe.

Od września 2023 r. zmieniają się zasady zatrudniania młodocianych pracowników.

Opracowanie - Joanna Tobys, na podstawie:

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu (Dz. U. poz. 391) ogłoszono dnia 28 lutego 2019 r. obowiązuje od dnia 1 września 2019 r., <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20190000391/O/D20190391.pdf> (data dostępu: 31.08.2023r.)
- www.ohp.pl (data dostępu: 31.08.2023r.)
- www.irpoznan.pl (data dostępu: 31.08.2023r.)